

Natoaktual Quarterly Review

VOLUME 5
červenec - září 2008

3/2008

Rusko vstup Gruzie do NATO vetovat nemůže. Umí ale alianční dveře těsně přibouchnout

Proč chce Gruzie do NATO, jak se k tomu staví sama Aliance a jakou roli zde hraje Rusko s. 3

Čeští vojáci v zahraničí v roce 2009: Historické maximum

Armádu ČR čeká v příštím roce historicky největší nasazení v zahraničních misích s. 8

Zlom: Podpora Alianci mezi Evropany narůstá

Podle mezinárodního výzkumu veřejného mínění nabírá veřejná podpora NATO opět dech s. 12

Rozhovor: Klíčem ke stabilitě je předání zodpovědnosti Afgháncům

Pohled na aktuální dění a rekonstrukci Afghánistánu pohledem místních s. 15

Špičková technika přilákala na Dny NATO tisíce lidí

Největší nekomerční akce svého druhu v Čechách předvedla techniku z devíti zemí s. 18

natoaktual.cz
bezpečně v obraze

Čtvrtletník Natoaktual Quarterly Review přináší pravidelný přehled nejvýznamnějších událostí z oblasti bezpečnostní politiky, dění v Severoatlantické alianci a Armádě ČR.

Editorial

Desáté výročí členství v NATO oslaví Armáda České republiky opravdu se vším všudy – poprvé v její historii dojde k „vševojskovému“ nasazení v zahraničních misích – od již tradičních pozemních jednotek, elitní 601. skupiny speciálních sil přes nasazení vrtulníků v Afghánistánu až po premiéru supersoniků Gripen při airpolicingu v Pobaltí.

Poprvé v historii tak bude generální štáb koordinovat účast všech druhů našich složek. Nechme stranou, zda deset let členství v NATO pro dospění k této úrovni je doba historicky krátká, dlouhá či adekvátní – důležité je, že Armáda České republiky je schopna Alianci tyto schopnosti nabídnout. A ještě důležitější pak je, že praktického uplatnění dojdou nově pořízené moderní zbraňové systémy. Nejenom Gripeny, ale třeba i dělostřelecký systém Arthur.

V červenci bude početní účast našich vojáků kulminovat a krátkodobě dosáhne historického maxima - 1400 vojáků. Pro špičky armády i její řadové příslušníky to bude znamenat kvalitativně novou zkušenost, která v případě úspěšného zvládnutí může armádu jen obohatit a zvýšit její prestiž jak doma, tak v očích spojenců.

Nelze však hovořit pouze o pozitivech. Je nezbytné uvést i to, že zvyšování počtu vojáků nasazených v Afghánistánu zvyšuje riziko útoku na ně a že nelze vyloučit další padlé. Tedy situaci, se kterou byla česká společnost konfrontována letos vůbec poprvé.

Rovněž nelze neuvést problémy způsobené v tomto směru bohužel nedomyšlenou reformou – čeští vojáci mají rotační systém v misích výrazně rychlejší než například jejich britští kolegové. Což pak v důsledku je jednou z hlavních příčin extrémní rozvodovosti v řadách příslušníků české armády. S krapet cynickou nadsázkou by šlo uzavřít sázku, o kolik procentních bodů rekordní účast české armády v zahraničních misích zvýší již tak vysokou rozvodovost v jejich řadách.

Právě neřešená rozvodovost daná častým nasazením v misích přitom může být v blízké budoucnosti pro profesionální armádu jedním z jejích největších problémů. Každý voják bude dříve či později konfrontován s volbou, zda zůstat a sloužit či upřednostnit rodinné zázemí a z armády, která do jeho výcviku investovala nemalé prostředky, odejít. Teoreticky se tak může stát, že armáda sice může mít moderní systémy, avšak bude mít kvůli vysoké fluktuaci problémy s jejich obsluhou.

Rád bych se mýlil, ale vyřešení sociálního zázemí je pro úspěšné nasazování našich vojáků v misích neméně důležité než jejich kvalitní výstroj a výzbroj. Jde zkrátka o problém, který musíme začít řešit bezodkladně.

Zbyněk Pavlačík
pavlacikz@jagello.org

Natoaktual Quarterly Review vydává v Informačním centru o NATO sdružení Jagello 2000.

Vychází čtyřikrát ročně plus zvláštní tematická čísla.

Vydávání NQR je podporováno Ministerstvem zahraničních věcí České republiky.

ISSN 1802-9892; Ev.č. MK ČR E 18072; NEPRODEJNÉ

Číslo 3/2008 vychází 31. října 2008. Redakční uzávěrka byla 25. října 2008.

Aktuální číslo i archiv vydání jsou v elektronické podobě dostupné na stránce www.natoaktual.cz/NQR.

Redakce:

Zbyněk Pavlačík (předseda sdružení Jagello 2000)

Petr Zlatohlávek (výkonný ředitel IC NATO)

Ivan Zít (informační specialista Jagello 2000)

Lubomír Světnička (fotoreportér natoaktual.cz)

Adresa redakce:

IC NATO, Rytířská 31, 110 00, Praha 1

email: info@natoaktual.cz, web: www.natoaktual.cz

© Jagello 2000

2008

Rusko vstup Gruzie do NATO vetovat nemůže. Umí ale alianční dveře těsně přibouchnout

Proč chce Gruzie do NATO, jak se k tomu staví sama Aliance a jakou roli zde hraje Rusko
Petr Zlatohlávek

Jen jednou se Dmitrij Medveděv po schůzce s Angelou Merkel usmál. Když spolu začátkem října seděli v Petrohradě před novináři, ruský prezident prohlásil, že „poslední vývoj v Německu naneštěstí ukázal, že současný globální bezpečnostní systém není schopen zabránit vojenským eskapádám“. Medveděv si hned uvědomil, že se přeřekl a opravil se - měl na mysli pochopitelně poslední vývoj v Gruzii, proto to krátké pobavení. Medveděvovo přeřeknutí je však příznačné. Role Německa by totiž v budoucnu *mohla* být zásadní pro vývoj vztahů NATO – Rusko, ale už nyní rozhodně *je* určující pro přibližování Gruzie Severoatlantické alianci, neboť v Německu má Rusko svého nejsilnějšího evropského partnera.

Z úst aliančních představitelů v poslední době několikrát zaznělo ujištění, že Rusko nemůže vetovat rozšiřování NATO. To je jistě pravda, formálně do vnitřních procesů Aliance skutečně zasahovat nemůže, protože není členem NATO. Ale nenechme se zmýlit, v zemích východní Evropy se po konci druhé světové války taky málokdo nadál, že by tuto část světa Rusko mohlo v budoucnu řídit tak tvrdě a tak dlouho.

Během posledního summitu NATO letos v dubnu panovalo všeobecné přesvědčení, že i když na něm Gruzie a Ukrajina nebyly přizvány do akčního plánu členství NATO (MAP), stane se tak při první vhodné příležitosti, jíž bude schůzka aliančních ministrů zahraničí letos v prosinci, kdy by mělo jít již pouze o formalitu.

Od summitu v Bukurešti uběhl půlrok, během něhož jsme zažili jednu olympiádu, jednu kavkazskou válku a jednu světovou finanční krizi. Rusko sice stále není členem NATO a jeho rozšiřování tedy vetovat nemůže, karty jsou ovšem najednou rozdány zcela jinak – bylo to právě Rusko, které už několikrát hrálo esem a některá má možná ještě v rukávu. A tak by nyní bylo mnohem větším překvapením, pokud za měsíc na schůzce aliančních ministrů Gruzie a Ukrajina do MAPu přizvány budou než naopak.

Gruzie: NATO nám zajistí stabilitu

Velká většina z necelých pěti milionů obyvatel Gruzie, včetně kompletní tamní politické reprezentace, věří, že by jejich země měla být členem Severoatlantické aliance, a nenechají se odradit ani zdánlivými maličkostmi – třeba tím, že Gruzie je od Atlantiku mnohem dál než Rusko a navíc geograficky

není součástí Evropy, na níž své rozšiřování NATO článkem 10 Washingtonské smlouvy omezuje. Tento prozápadní kurz není pro Gruzince novinkou, tuto cestu nastoupili již počátkem 90. let, tedy ve stejné době jako například Česká republika. Od roku 2006 má Gruzie dokonce zákon, který volá po členství v NATO a jenž byl gruzínským parlamentem schválen jednomyslně. Se svými zákonodárci souhlasí i Gruzinci: už počátkem letošního roku se v nezávazném referendu o členství v NATO vyslovilo kladně 77 procent obyvatel.

Integrace do NATO je jednou z nejvyšších priorit gruzínské zahraniční i bezpečnostní politiky, čemuž se vzhledem k vývoji země po získání nezávislosti v 90. letech, respektive blízkosti Ruska a velkým ruským menšinám uvnitř Gruzie, nelze divit. Gruzinci členství v NATO vnímají jako záruku nezávislosti, stability a bezpečnosti nejen Gruzie, ale celého regionu, a rádi by jej viděli i jako záruku možnosti dalšího demokratického vývoje své země. S tím nelze než souhlasit, i když je třeba horlivým plánovačům připomenout, že rozvoj demokracie by neměl být výsledkem členství v NATO, ale jeho podmínkou. I tak je gruzínská pozice vůči NATO pochopitelná a logická.

Snahy Gruzie se proto upínaly ke zmíněnému dubnovému summitu NATO v Bukurešti, kde měla být společně s Ukrajinou přizvána do Akčního plánu členství NATO. Ten dané zemi umožňuje lepší přípravu na případnou pozvánku do Aliance, kterou ale nijak nepředznamenává, ani nezaručuje (viz případ Makedonie). Co by z takového členství mohla mít Aliance?

NATO a Gruzie I. – Proč ano

Za první, bezpečnost dávno není jen otázkou vnitroalianční, ale zajištění bezpečnosti uvnitř NATO stále více často souvisí se zajištěním bezpečnosti mimo něj (*out-of-area*). Kavkaz vždycky byl neklidnou oblastí a nasměrování Gruzie do Aliance by mohlo přinést bezstarostnější období nejen pro tento černomořský region.

Takový názor ovšem nijak nevylučuje problém, že by přijetí Gruzie do NATO naopak zvýšilo (nejen místní) napětí rozhněváním Ruska, které rozšiřování Aliance vždycky vnímalo jako hrozbu pro své strategické zájmy. Není bez zajímavosti, že málokterý z prorusky laděných komentářů poslední doby opomene zdůraznit, že NATO se už rozšířilo o mnoho zemí, které kdysi byly v sovětské sféře vlivu, a to i přes to, že se Aliance po konci studené války dušovala, že nebude s postupem k ruským hranicím spěchat.

Na druhou stranu je pravda, že oponovat Rusku a zabraňovat jeho rozpínavosti byl cíl, s nímž NATO před šedesáti lety vzniklo. Přijetí Gruzie do NATO by bylo hořkým, ne-li nestravitelným soustem pro ruské choutky přizpůsobovat si hranice okolních zemí podle svého. USA a země východní Evropy, jež již jsou členy NATO, vnímají případné členství Gruzie v NATO jako stvrzení její nezávislosti.

Za druhé, při argumentaci proti členství Gruzie v NATO nejde přeci o to, že je tato kavkazská země geograficky mimo Evropu. Jistě, přijetí Gruzie by vytvořilo určitý precedens, ale na tomto místě nelze nepřipomenout (mimořádně velice dobrý) projev amerického prezidenta George Bushe na jaře v Bukurešti, kdy spíše než o geografii mluvil o hodnotách a společných principech. Jeden ze smyslů NATO je vytvořit společenství zemí, které sdílí a brání stejné hodnoty a principy. Ano, gruzínská demokracie zatím není zdaleka dokonalá a prezident Michail Saakašvili není Václav Havel, ale obyvatelé Gruzie si zaslouží ocenění v podobě uznání jejich dosavadního a nemalého úsilí, uznání, které by je udrželo a motivovalo na další cestě.

Za třetí zde vystupuje do popředí podle některých vůbec nejpálčivější problém, a sice energetická bezpečnost a ruská snaha kontrolovat dodávky surovin pro Evropu. Víme sice, že během volební kampaně se obvykle přehání, ale zase se věci častěji nazývají pravými jmény. Podle republikánského kandidáta na amerického prezidenta Johna McCaina, s nímž jeho rival Barack Obama v pohledu na Rusko souhlasí, je tu pro Evropu – energeticky závislou na Rusku – jedna nepřijemnost: „*An underlying problem with the attack on Georgia was that it has everything to do*

Foto: AFP

Angela a Dmitrij: Navzdory válce na Kavkaze si Německo s Ruskem stále dobře rozumí.

*with energy.*¹ Zajištění bezpečnosti a stability v této oblasti by tak nebylo k zahoení.

Za čtvrté: Je třeba v případě přijetí Gruzie do NATO brát vážně obavy z návratu studené války? Nikoli. Jednak obě strany ujišťují o tom, že něco podobného nehrozí, v případě Ruska jsou navíc tato tvrzení pouze z nouze ctností. Studená válka totiž mimo jiné spočívala na ekonomickém základě, z něhož vycházelo vojenské soupeření Západu a Východu. Jenže HDP Ruska, ke všemu pokřivené uměle vyšroubovanými cenami ropy, dosahuje nyní pouze tří procent HDP Západu. Do sporu s takto nerovnou startovní čarou Rusko nepůjde.

Vybídnutí Gruzie ke sblížení s NATO by se tedy mohlo jevit jako hladký proces. Ale není tomu tak.

Klíč: Německo Gruzii nechce

Kvůli zásadě konsenzu je postoj každé země pro rozšiřování aliance důležitý, a je ještě důležitější v případě, když je v opozici vůči ostatním. Mnoho členů NATO (včetně České republiky) v čele s USA je pro udělení MAPu Gruzii. Důležitější je ale pro další vývoj gruzínsko-aliančních vztahů postoj Německa, protože Berlín je zase nejhlasitějším odpůrcem gruzínského MAPu.

Německá kancléřka Angel Merkel už před jarním summitem v Bukurešti dávala najevo, že MAP pro Gruzii nepodpoří, a měla k tomu své důvody. Jmenujme aspoň tři: za první, geopoliticky a čistě technicky, pokud Gruzie nemá vyřešeny otázky narušující její teritoriální integritu, nelze ji do Aliance přijmout, a nemá proto zatím smysl jí udělovat MAP. Za druhé, z energetického hlediska, Německo je téměř zcela závislé na ruském zemním plynu. Za třetí, z ekonomického pohledu, pokud by si Berlín svým souhlasem s MAPem pro Gruzii přiskřípl své obchodní zájmy v Rusku, německé ekonomice na pokraji recese by to významně přitížilo.

¹ *Za útokem na Gruzii se skrývá jeden problém: jde při něm jen a jen o energii.*

Sečteno a podtrženo, Angela Merkel varuje, že by další sblížení Gruzie a NATO zbytečně dráždilo Rusko, a zastává tak do značné míry logickou pozici, totiž že spíše než hádka NATO a Ruska ohledně Gruzie je důležitější, aby spolu Západ a Moskva spolupracovaly na kritických strategických otázkách, jako jsou energie či Írán.

Navíc argumentovat proti MAPu pro Gruzii bylo pro kancléřku jistě snadnější i proto, že sjednocené Německo mnohem snáze vytěsnilo vzpomínky na sovětskou rozpínavost než země východní Evropy - nebo Gruzie.

Angela Merkel tedy byla v Bukurešti neústupná a až po intenzivním přemlouvání ze strany Polska a Litvy svolila aspoň k tomu, aby se v deklaraci objevila zmínka o tom, že se Ukrajina a Gruzie „stanou členy NATO“ (viz NQR 2/2008). MAP tedy Aliance nerozšířila, ale i tak si na sebe upletla bič.

Ruské intermezzo: Gruzii nedáme

Saakašviliho režim se stejně jako samostatnost Gruzie Moskvě nikdy nezamlouval a snahy gruzínských separatistických regionů Jižní Osetie a Abcházie o připojení k Rusku nenechávaly Kreml chladným. Jenže i přes polovičitý výsledek svého summitu v Bukurešti tam NATO odstartovalo právě ten proces, před nímž Angela Merkel varovala. Moskva citlivě vnímala, že pokud by NATO ještě více natáhlo ruku směrem ke Gruzii, tak by jednak efektivně podpořilo Saakašviliho snahy o územní semknutost jeho země (Osetie a Abcházie by nejspíš zůstaly gruzínské) a jednak by vůbec poprvé zasáhlo do ruské sféry vlivu v Asii. Jedno i druhé Kreml dráždilo na nejvyšší míru.

I pokud necháme stranou diskutovanou otázku „kdo koho napadl první“, je jasné, že Rusku se srpnový konflikt v Gruzii více než hodil. Pokud jde o **důvody**, tak z ruského pohledu bylo potřeba připomenout, že se nástupce SSSR neostýchá na mezinárodním poli použít sílu a zároveň se vždy snaží co nejefektivněji zvrátit vidinu rozšiřování NATO. Naskytla se také výborná příležitost demonstrovat Západu, že kdyby bylo nejhůř, Rusko dokáže ostřelováním BTC ropovodu zkomplikovat dodávky ropy do Evropy i v potrubích, která nevedou přes Rusko. Pokud jde o **načasování**, tak od Bukurešti již uplynula dostatečně dlouhá doba na přípravu a přepravu vojenské techniky, usadily se vztahy nové vládnoucí ruské dvojice, svět byl rozptýlen olympiádou a USA prezidentskými volbami. A déle nebylo možné čekat, blíže prosincovému setkání ministrů NATO by mohl Kavkaz zapadat sněhem, což by jakoukoli operaci příliš zkomplikovalo.

Německo Gruzii v MAP stále nechce

Zdá se pravděpodobné, že NATO na svém summitu v dubnu náznakem dalšího sblížení Aliance a Gruzie vyprovokovalo Rusko k akci. A Angela Merkel odmítnutím MAPu pro Gruzii usnadnila ruským vojákům cestu do Cchinvali a připravila potíže Severoatlantické alianci. Utvrdila totiž Rusko v tom, že NATO se za Gruzii (zatím) nezaručí, a zároveň k velké radosti Moskvy nekompromisně odhalila nejednotnost Aliance ohledně jejího vztahu vůči Rusku.

Je příznačné, že po kavkazském konfliktu – k němuž NATO vydalo bezzubé prohlášení odsuzující ruskou „akci“ v Gruzii – se polští a litevští vysocí představitelé vydali vyjádřit svou podporu do Tbilisi, zatímco Angela Merkel se vypravila do Ruska. Tam se nechala jasně slyšet, že čas na přizvání Gruzie a Ukrajiny do MAPu ještě neuzrál. „Pozice prosazující {jejich} co nejrychlejší členství není pozicí Německa,“ řekla Merkel a stvrdila tak historický rozkol v Alianci ohledně jejího dalšího rozšiřování.

V NATO jsou tak nyní jasně patrné dva tábory: zastánci tvrdé linie vůči Rusku, kteří podporují Gruzii, a pak ti, kteří sice Rusko kritizují, ale volí opatrnější cestu. V jejich čele stojí Angela Merkel, která se sice vypravila na jednání o strategickém dialogu do Ruska, ale oproti minulosti se zdržela jen jeden den a přijela s menším doprovodem než obvykle. Vmetla sice Medveděvovi do tváře slova o neoddiskutovatelnosti územní jednoty Gruzie, ale na druhou stranu s ním podepsala novou dvoustrannou smlouvu o energetice.

Neodolatelně vztah Německa k Rusku nedávno vystihl politický ředitel German Marshall Fund Thomas Kleine-Brockhoff: *„Směska zbožných přání a sebeklamu se stala základem německé politiky vůči Rusku, která usilovně přehlíží zjevné změny. Odpovědí na všechny problémy je snaha o sblížení. Pokud se věci daří, pak je třeba vzájemné vztahy prohlubovat. Pokud se nedaří, je třeba je prohlubovat ještě více.“*

Rusko-gruzínský srpnový konflikt právem vyděsil nejen země, v nichž žijí ruské menšiny (pobaltské státy, Ukrajina, Moldavsko), ale i další státy z bývalé ruské sféry vlivu jak v Evropě (Polsko), tak na Kavkaze (Ázerbájdžán). Paradoxně by bylo logické, kdyby se tyto země nyní snažily zintenzívnit své vztahy se Západem, nikoli s Ruskem. Nicméně klíčovou neznámou tak nyní v případě Ruska zůstává, zda byl útok v Gruzii pouze výjimečnou událostí reagující na výjimečné okolnosti, nebo by mohl být náznakem série podobných výpadů v budoucnu. Zároveň je třeba se jedním dechem ptát, jak se v této situaci zachová Západ. Kdybychom měli soudit podle

velitelů NATO, podobné útoky dále hrozí: v říjnu se Aliance totiž opět začala zabývat přípravami plánů na teritoriální obranu svých nových členů. Výhled podobných útoků každopádně není dobrá zpráva pro Pobaltí, a ani pro NATO.

Pokud bychom nynější postoj Německa vůči Rusku vzali za standard, tak úvodem zmíněná slova o posledním vývoji v Německu, jež Medveděv pronesl seda vedle Angely Merkel, jakkoli byla vyřčená omylem, získávají svůj význam. Na základě aktuálního vývoje německé politiky, omámené krátkou pamětí a blazeovanou snahou vše vyřešit sblížením, můžeme s nadsázkou říci, že stávající bezpečnostní systém skutečně není schopen zabránit oněm „vojenským eskapádám“. A ještě větším varováním je fakt, že Rusko podle všeho svého cíle (zabránit posilování NATO na východě) i bez veta dosáhlo a Aliance bude vůči Gruzii minimálně na nadcházející prosincové schůzce ministrů zdrženlivější. Proč?

NATO a Gruzie II. - Proč ne

Už jsme zmínili, že i kdyby jeden člen NATO byl proti přizvání Gruzie (a Ukrajiny) do MAP, mohou na něj Gruzínci aspoň prozatím zapomenout. A je více než pravděpodobné, že se minimálně jedna taková země v prosinci objeví. Jaké bude mít v ruce argumenty?

Pokud jde o **vnitřní důvody**, tak za prvé problém Gruzie s odtrženeckými regiony se od summitu

v Bukurešti vyřešit nepodařilo, ba naopak, situace se objektivně zhoršila. Pravda, přijetí do MAPu ještě neznamená členství ani jeho záruku, ale přece jen zásadně Gruzii Severoatlantické alianci přibližuje. Za druhé, pokud je NATO založeno na sdílení a uctívání určitých hodnot, Gruzie je na dobré cestě, ovšem gruzínská demokracie stále ještě není demokracií v podobě, jak se o ní uvažuje na Západě. Pohled na podobu zákonů vyvolává dojem demokracie, praxe je ovšem slabší, viz vztah státu a médií. Za poslední půlrok se rovněž ukázalo, že prezident Saakašvili je nevyzpytatelnější, než si Západ původně myslel a přál.

Podobně lze uvažovat o Ukrajině. Té se nedaří dát dohromady fungující vládní koalici a v říjnu byly vyhlášeny předčasné volby. Naplnily se tak bohužel slova prezidenta Viktora Juščenka, který v září varoval, aby se z „Ukrajiny nestala mexická soap opera a volby se tu nekonaly každý rok“. Pokud volby vyhrají proruské strany v čele s Viktorem Janukovyčem, byla by nově proti vstupu Ukrajiny do NATO nejen většina obyvatel, ale i vláda. Bez ohledu na to, jak předčasné volby dopadnou, už samotné jejich vyhlášení výrazně omezilo šance Ukrajiny na MAP.

Z pohledu NATO jsou možná zásadnější **vnější důvody**, proč Gruzii k Alianci zatím nepoutat. Za prvé, důvody, které vedly ke vzniku NATO po

Foto: NATO Photos

NAC v Gori: Krátce po konfliktu s Ruskem přijela Gruzii vyjádřit podporu návštěvou zničeného města Gori a setkáním s uprchlíky i celá Severoatlantická rada (NAC) v čele s generálním tajemníkem NATO Jaapem de Hoop Schefferem.

2. světové válce, kdy hrozilo, že by Rusko mohlo pohltit Evropu a ohrozit USA, jsou nenávratně pryč. Z geopolitického hlediska přijetí Gruzie do NATO evropskou nebo americkou bezpečnost nezvyší. Je sice možné, že by došlo ke stabilizaci regionu, ale je jisté, že by došlo ke zvýšení napětí kvůli rozrušení Ruska.

Za druhé, i kdyby se Gruzie či Ukrajina staly členy NATO a vyvstala by potřeba je na základě článku 5 bránit, Evropa ani USA k tomu nemají dostatečné vojenské prostředky. S Ukrajinou a jejími dlouhými hranicemi s Ruskem by to byl ještě větší problém než s Gruzii, ale NATO má i tak plné ruce práce s Afghánistánem a se střežením vzdušného prostoru Pobaltí.

Za třetí, kdyby se Gruzie či Ukrajina staly členy NATO, logicky by bylo nutné, aby všechny členské země na obranu rozšiřujícího se území pod alianční vlajkou citelně navýšily své vojenské výdaje. To by byl v době, kdy většina členů NATO nevydává na armádu ani ona požadovaná dvě procenta HDP, poměrně tvrdý oříšek.

Za čtvrté, kdyby se Gruzie stala členem NATO a dostala se do konfliktu, v současné době Gruzie prostě není země, kvůli které by vlády aliančních zemí byly odhodlány jít do války, nota bene s Ruskem. Rychlým vykročením vstříc Gruzii by NATO získalo minimální bezpečnostní výhody, avšak mohlo by být snadno zataženo do územního konfliktu s Ruskem.

Za páté, argument o lepším zajištění energetického zásobování Evropy neobstojí. Rusko je sice nejvýznamnější dodavatel pro Evropu a několikrát demonstrovalo svou odhodlanost využít dodávek energie (nebo ohrožení ropovodu BTC) jako nástroje nátlaku, ale vzhledem k silné závislosti ruské ekonomiky na exportu surovin je nepravděpodobné, že by si Rusko dovolilo dodávky výrazně či dlouhodobě omezit. Spolupráce Gruzie s NATO nemá na tento proces vliv.

Je proto pravděpodobné, že Gruzie i Ukrajina odejdou ze schůzky ministrů zahraničí NATO v prosinci s prázdnými rukama. Pro tento výsledek hovoří i formální argumenty: americký prezident George Bush bude těsně před odchodem z funkce, a i když je zřejmé, že jak Obama, tak případně McCain budou v této politice pokračovat, Bush pár dní před odchodem nemá dostatečnou sílu. Navíc půjde „jen“ o schůzku ministrů zahraničí, pokud by se Aliance k tak významnému kroku, jakým udělení MAPu Gruzii a Ukrajině jistě je, odhodlávala, určitě by si jej raději „schovala“ na svůj jarní summit k 60. výročí založení NATO.

Co s Gruzii dál?

I když se tedy Angela Merkel v Bukurešti nechala přitlačit k tomu, aby se v deklaraci objevila zmínka o „budoucím členství Ukrajiny a Gruzie v NATO“, prosincovou schůzku opět vnímá realisticky pouze jako další příležitost ke zhodnocení pokroku těchto dvou zemí směrem k Alianci, „nic více, nic méně“. Podobně se vyjadřují i Francie, Španělsko či Itálie.

A je stále více jasné, že za „proruským“ postojem Německa nestojí jen obava o ruské dodávky energií. Některé země i analytici prostě už nevnímají nynější rozšiřování Aliance jako žádoucí s tím, že přestává odpovídat zájmům členských zemí (navíc by vyžadovalo další výdaje a ke všemu by zbytečně rozlítlo do rohu zatlačené Rusko). Na druhou stranu je nutné připomenout, že NATO v dlouhodobém horizontu o členství Gruzie i Ukrajiny stojí. Tak je to ostatně napsané černé na bílém i v deklaraci z Bukurešti, i když tentokrát vychází případné rozšiřování více z přání obou zemí než samotné Aliance.

Skutečnou výzvou, před níž nyní Aliance stojí, je tak jiná otázka: pokud v prosinci Gruzie a Ukrajina na MAP nedosáhnou, co pak s nimi? Obě země potřebují další jasný signál, že budou-li pokračovat tímto směrem, budou odměněny členstvím v euroatlantických institucích. I když je zřejmé, že pro obě strany by bylo výhodnější, kdyby se Gruzie i Ukrajina připravovaly spíše déle, je také jasné, že šermování s přihláškou do NATO/MAP před očima obou zemí nemůže jako motivace fungovat věčně.

Připomeňme jen, že obě země jsou významně zapojeny do operací NATO, Gruzie měla dokonce v Iráku (i když nejde o alianční operaci) dva tisíce vojáků, což je více, než česká armáda kdy měla ve všech misích zároveň. Obě provádí reformy, gruzínská národní bezpečnostní strategie je orientovaná výrazně prozápadně a armáda se modernizuje podle aliančního stříhu.

Alianční diplomaté tak v prosinci a následně i na jarním summitu před sebou mají složitý úkol, jehož zadání si ale vypracovali sami – a Rusko k němu dodalo několik neznámých. Během léta se potvrdilo, že i když Rusko úsilí obou zemí o sblížení s Aliancí formálně vetovat nemůže, někteří členové NATO jsou si významu jeho názoru velmi dobře vědomi. Proto bude kromě dalšího postupu Ruska (byla Gruzie jen začátek?) zcela zásadní, jak se zachová Německo, jakožto nejtvrďší zastávce měkké politiky vůči Rusku. ●

Čeští vojáci v zahraničí v roce 2009: Historické maximum

Armádu ČR čeká v příštím roce historicky největší nasazení v zahraničních misích

Ivan Zít

Počátkem října česká vláda schválila návrh ministerstva obrany na působení českých vojáků v zahraničních operacích pro příští rok. Pokud parlament návrh schválí, v armáda tak v roce 2009 do zahraničí vyšle vůbec nejvíce vojáků v historii, téměř 1400.

V současnosti Češi působí v pěti zahraničních misích a v pěti oblastech též působí čeští pozorovatelé v misích OSN. Pro příští rok se počítá jednak s nárůstem počtu misí, ale i s nárůstem počtu vojáků působících v některých misích stávajících. Většina misí však zůstane beze změn.

Kosovo a Irák: vše při starém

Pro jednotky pod velením NATO v Kosovu (KFOR) bude vyčleněno do 430 vojáků mechanizované roty, jež bude operovat v rámci mnohonárodního velitelství Střed společně s kontingenty Finska, Irska, Lotyšska, Slovenské republiky a Švédska. Současně bude v ČR připravena v pohotovosti záložní rota v počtu do 120 osob.

Situace se z hlediska české armády nebude měnit ani v Iráku. Tam nyní působí tři čeští vojáci na velitelství Výcvikové mise NATO v Iráku (NATO Training Mission - Iraq) a dalších sedmáct se v jihoirácké Basře věnuje výcviku iráckých vojáků v údržbě a obsluze vozidel BVP-1 a tanků T-72.

Ve stávající podobě bude probíhat i zapojení českých vojáků do operace Trvalá svoboda (Enduring Freedom) v Afghánistánu, v níž působí stovka příslušníků 601. skupiny speciálních sil z Prostějova. Ti odcestovali počátkem září, k jejich rotaci by mělo dojít v lednu a červenci 2009.

Zvládnutí davu: Při svém posledním povolání do Kosova nacvičovala česká záložní rota i zvládnutí davu. Je možné, že toho využije při svém případném dalším nasazení v roce 2009.

Foto: Michal Prejzsek (KFOR)

Až do března zůstane beze změny i zapojení Čechů do mise EUFOR Čad/Středoafriická republika (EUFOR Tchad/RCA), čili maximálně tří osob na velitelstvích ve Francii a v Čadu. Poté se již AČR této mise nebude účastnit.

Afghánistán: nejnáročnější (nejen početně)

Největší změny tak čekají na české vojáky v alianční misi v Afghánistánu (ISAF). Na 80 českých vojáků bude v první půlce příštího roku na základě žádosti Nizozemí sřezit holandský provinční rekonstrukční tým (PRT) v provincii Uruzgan. Ochrana českého PRT bude ale kvůli napjaté bezpečnostní situaci v provincii Lógar posílena ze současných 190 až na 330 osob. Úměrně tomu se ovšem zvýší i počet civilních expertů z osmi na patnáct.

Na mezinárodním letišti v Kábulu se Češi opět zapojí do mise ISAF KAIA, v níž bude působit až 70 osob. V ní se ČR angažovala už od roku 2004 do března 2007, kdy poslední čtyři měsíce byla dokonce vedoucím národem. Cílem mise je především zabezpečení provozu a bezpečnosti letiště. Dříve však v jejím rámci působil i český pyrotechnický tým, nyní jeho součástí bude i jednotka chemické ochrany či výcvikový tým vyslaný v souvislosti s darováním nepotřebných vrtulníků Mi-17 a Mi-24 Afghánské národní armádě. Ten již na kábulském letišti slouží, nyní je však organizačně začleněn pod českou polní nemocnici, jejíž činnost bude letos v listopadu po téměř dvou letech ukončena.

V červenci se navíc předpokládá vyslání tří vrtulníků Mi-171Š s podpůrným personálem, celkem do 120 osob. Jednotka by měla zajišťovat dopravu osob a materiálu koaličních sil v působnosti Regionálního velitelství východ. Protože se budou helikoptéry pohybovat ve vysokohorském terénu, který není v ČR k dispozici, piloti nacvičovali rozdílný styl létání a techniku pilotáže ve francouzských Pyrenejích. Před sebou mají ještě další speciální výcvik, a to v prašném a pouštním prostředí. Pro misi v Afghánistánu by navíc měli mít letci připraveny modernizované stroje. Upravené vrtulníky, které

Foto: Lubomír Světníčka, natoaktual.cz

Výcvik v Pyrenejích: Hory na francouzsko-španělském pomezí poskytly ideální podmínky pro simulaci afghánského prostředí.

Česká republika získala nedávno v rámci deblokace ruského dluhu, budou mít například pancéřovanou kabinu s neprůstřelnými koberci, elektronickou ochranu, aktivní zjišťování nepřátelských střel a možnost vystřelovat klamné cíle.

Vládní návrh počítá od dubna i s nasazením dělostřeleckého vyhledávacího radiolokátoru Arthur s podpůrným týmem 45 osob na letiště v Kandaháru. Jeho účelem by však nemělo být dělostřelecké zaměření, ale ochrana letiště před povstalci.

Naopak již v říjnu 2008 skončí mise 30 příslušníků kontingentu Special Operation Group vojenské policie (SOG), kteří od dubna působí pod britským velením v provincii Hilmand.

Celkem by tak mohlo v Afghánistánu působit až 645 vojáků v misi ISAF a až 100 vojáků v misi Trvalá svoboda. ISAF se tak stane z hlediska AČR personálně i finančně nejnáročnější misí, protože překoná misi KFOR, pro kterou je i se záložní rotou vyčleněno 550 vojáků.

Na zahraniční misi zamíří i Gripeny

Česká republika bude od května do srpna 2009 odpovědná za ochranu vzdušného prostoru Pobaltí. Estonsko, Lotyšsko a Litva totiž nemají své vlastní vzdušné síly, a tak je od jejich vstupu do NATO v roce 2004 střídavě střeží alianční partneři. V uvedených třech měsících to budou mít na svých bedrech čtyři české letouny Jas-39 Gripen s podpůrným personálem 75 osob. Že tato mise, tzv. Air Policing, má svůj smysl naznačuje i několik incidentů, ke kterým v její historii došlo. Jednalo se především o narušení vzdušného prostoru ze strany ruských vojenských letounů, z nichž jeden dokonce v Litvě v září 2005 havaroval.

Novou aktivitou českých vojáků bude i zapojení do mezinárodní mise dohlížející nad dodržováním mírové dohody mezi Egyptem a Izraelem na Sinajském poloostrově – Multinational Force & Observers (MFO). V té by měli v roce 2009 působit 3 čeští vojáci.

Oproti letošku, kdy má mandát pro působení v zahraničí 1173 vojáků, se tak pro příští rok počítá s nárůstem až na 1396. „Návrh je odrazem požadavků mezinárodního společenství a reflektuje nároky na zajištění mezinárodního bezpečnostního prostředí," uvedl k číslům náměstek ministryně obrany Martin Barták.

Síly vyčleněné: NRF pokračuje, Battlegroup začíná
Kromě vojáků, které armáda přímo nasazuje v zahraničí, další pro případné zasazení na půl roku vyčleňuje do aliančních Sil rychlého nasazení NRF nebo bojových uskupení Evropské unie (Battlegroups). Tito jsou pak připraveni na své domovské základně a do zahraničí by směřovali jen v případě potřeby. Do NRF, jako již téměř tradičně, ČRv prvním pololetí poskytne četú dekontaminace, chemickou laboratoř a biodetekční tým. Navíc k nim přibude jednotka pasivních sledovacích systémů a příspěvek NRF tak dosáhne 229 osob. V druhém pololetí se však česká účast omezí pouze na tři odborníky na ochranu proti zbraním hromadného ničení. Namísto toho bude až 1 800 českých vojáků bude připraveno k nasazení v rámci společné česko-slovenské EU Battlegroup.

Na zahraniční operace pro rok 2009 chce Ministerstvo obrany celkem vyčlenit částku cca 2,4 miliardy Kč. To oproti letošním necelým dvěma miliardám představuje nárůst zhruba o 20 %, což odpovídá i nárůstu počtu vojáků do zahraničních misí vysílaných.

Sečteme-li v průběhu roku všechny síly nasazené i vyčleněné, maxima dosáhnou v červenci a srpnu 2009, kdy jejich počet dosáhne 3210. Pokud vezmeme v úvahu i jednotky, které jsou nasazeny či vyčleněny v jiné části roku a jejich rotace, dostaneme se k číslu přesahujícímu 4 000, což už je úctyhodný počet při současné velikosti české armády, jež se pohybuje okolo 25 000 vojáků. Ovšem aby se tento ambiciózní plán uskutečnil, budou ho muset schválit obě komory Parlamentu. A to vzhledem k postojům opozice k tomuto vládnímu návrhu nemusí být úplně jednoduché. ●

Kalendárium

Přehled nejvýznamnějších událostí třetího čtvrtletí roku 2008

8. července 2008 – PROTIRAKETOVÁ OBRANA:

Ministři zahraničí USA a ČR Condoleezza Rice a Karel Schwarzenberg v Praze podepsali hlavní smlouvu o umístění radaru americké protiraketové obrany na území ČR.

21. července 2008 – SRBSKO: Srbská policie zatkla

Radovana Karadžiče, bývalého vůdce bosenských Srbů, který je obviněn z genocidy bosenských muslimů během války v bývalé Jugoslávii.

8. - 12. srpna 2008 – VÁLKA V GRUZII: Mezi Gruzii

a Ruskem se rozhořel konflikt o kontrolu nad Abcházií a Jižní Osetií, gruzínskými odtrženeckými regiony. Rusko při něm zasadilo drtivé rány gruzínské armádě, která byla nucena se stáhnout. Abcházie a Jižní Osetie včetně nárazníkových pásem jsou od té doby obsazeny ruskými silami.

14. srpna 2008 - PROTIRAKETOVÁ OBRANA:

Polsko a USA se dohodly na znění smlouvy o umístění protiraketových střel na polském území. Ministři zahraničí Polska a USA Radoslaw Sikorski a Condoleezza Rice ji podepsali 20. září.

29. srpna 2008 – KOSOVO: Italský generál Giuseppe Emilio Gay převzal velení mírových jednotek NATO v Kosovu.

3. září 2008 – ČEŠI V AFGHÁNISTÁNU: Do

Afgánistánu odcestovala stovka příslušníků 601. skupiny speciálních sil v čele s plukovníkem Milanem Kovandou. Působit budou na jihu Afgánistánu v operaci Trvalá svoboda pod americkým velením

10. září 2008 – PROTIRAKETOVÁ OBRANA: Česká

vláda schválila návrh dohody o pobytu amerických vojáků na plánované radarové stanici v Brdech (SOFA). Dohodu podepsali ministři obrany ČR a USA Vlasta Parkanová a Robert Gates 19. září v Londýně

17.-20. září 2008 – DNY NATO V OSTRAVĚ: V

Ostravě proběhla unikátní přehlídka bezpečnostní techniky Dny NATO. I přes nepřízeň počasí ji navštívilo na 40 tisíc lidí.

20. září 2008 – SMRT VELVYSLANCE: Český

velvyslanec v Pákistánu Ivo Žďárek se stal jednou z 57 obětí teroristického útoku na hotel Marriott v Islámábádu.

22. září 2008 – AFGHÁNISTÁN: Čeští vojáci v

Afgánistánu se stali terčem raketového útoku. Dva muži, kteří byli při útoku zraněni těžce, museli být letecky přepraveni do americké polní nemocnice v Bagramu, jeden voják byl zraněn lehce.

NEWSLETTER NATOAKTUAL.CZ

pravidelný elektronický souhrn zpráv z bezpečnostní politiky.

Redakce natoaktual.cz připravuje již déle než čtyři roky každý den zprávy z oblasti bezpečnostní a zahraniční politiky pro zpravodajský portál iDNES.cz i další média. Narůstající zájem nás v roce 2005 přivedl k myšlence vytvořit produkt, který dosud v českém prostředí scházel – pravidelný přehledně zpracovaný souhrn všeho podstatného, co v této oblasti přinesl uplynulý týden.

Každé pondělní odpoledne Vám proto nabízíme formou newsletteru do Vaší emailové schránky nejen souhrn nejdůležitějších zpráv, ale také výběr nejzajímavějších původních analýz a komentářů.

Newsletter natoaktual.cz je má v současnosti zhruba 1100 odběratelů, jejichž spektrum sahá od pedagogů, diplomatů, mluvčí ministerstev, bezpečnostních expertů až po studenty a laickou veřejnost.

V případě zájmu o více informací či registraci prosím navštivte stránky www.natoaktual.cz nebo nás kontaktujte na emailové adrese info@natoaktual.cz.

Natoaktual.cz newsletter je společným produktem projektů Informační centrum o NATO a natoaktual.cz, jejichž realizátorem je Jagello 2000 za podpory Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

O čem se psalo před pěti lety ...

29.9. 2003

Zásah v Iráku je pravděpodobný

Lubomír Světnička

Účast sil NATO v Iráku je jen otázkou času, uvedl o víkendu šéf Vojenského výboru aliance Harald Kujat. "Zásah NATO pravděpodobný. Je-li potřeba pro stabilizaci oblasti více vojáků, Aliance se tím dříve nebo později bude zabývat," prohlásil německý generál.

Aliance má podle něj zřejmou povinnost důkladně zvážit, zda nechá jednoho ze členů NATO - Spojené státy, v Iráku samotného. "Týká se to budoucnosti Aliance a její role," uvedl Kujat v rozhovoru pro německý Welt am Sonntag.

Situaci v Iráku přirovnal Kujat k misi v Afghánistánu, kde Aliance zpočátku technicky podporovala některé alianční spojence, kteří se v oblasti angažovali. Až s odstupem několika měsíců se pak NATO ujalo přímo velení mírové mise ISAF v Kábulu a jeho okolí. Nyní zvažuje, zda by jednotky ISAF mohly kvůli bezpečnosti působit i v dalších provinciích Afghánistánu.

Otázka vstupu aliance do Iráku je podobná. "Na jedné straně by NATO vyhovělo evropským zemím, které požadují multilaterálnost, na druhé straně i přání USA, které chtějí nadále hrát vedoucí vojenskou úlohu," nastínil Kujat.

Podmínkou pro účast aliančních sil v Iráku je však podle Kujata i určitá politická kontrola. "Státy, které vyšlou své vojáky, chtějí vědět, kdo ponese politickou odpovědnost," řekl.

NATO se zatím v Iráku angažuje jen v souvislosti s Polskem, které dostalo ke správě jeden z poválečných sektorů. NATO se podílí na plánování polské mise a logistické podpoře. Účast aliance v poválečném Iráku tak zatím zůstává podle generálního tajemníka George Robertsona jen 'technická'. O vojenské roli lze podle něj uvažovat až po urovnání sporů kolem obnovy země.

Smířlivý tón k Iráku například nasadilo už Německo. Spolu s Francií patřilo k nejhlasitějším odpůrcům americké ozbrojené intervence v Iráku. Analytici se však shodují, že několik měsíců trvající spory mezi USA a Německem či Francií pomalu ustávají. A to právě kvůli rostoucímu tlaku mezinárodního společenství a Spojených států na větší angažovanost NATO v Iráku.

Německý ministr obrany Peter Struck dokonce nevyločil účast německých vojáků na mírové misi. Zdůraznil však, stejně jako nedávno německý kancléř Gerhard Schröder, že případná německá účast bude jednoznačně podmíněna mandátem OSN.

Irák je pro jednotlivé členy Aliance doslova žhavé téma, které od počátku ozbrojené intervence v Iráku vyvolalo hlubokou roztržku. Především Francie a Německo odmítali poskytnout pomoc aliančnímu partnerovi Turecku před možným protiúderem ze strany Iráku.

Spory podle analytiků uklidnili ministři zahraničí zemí NATO až při červnovém zasedání v Madridu, kde potvrdili pomoc Polsku se správou svěřeného sektoru, který dostala Varšava na starost.

Důkazem uhašení sporů kolem Iráku uvnitř skutečnost, že Aliance v Madridu nijak nevyločila možnost větší účasti na mírovém procesu v Iráku. Z jednání ministrů zemí NATO v Madridu vyplývá, že by pomoc Polsku mohla být jakýmsi prvním krůčkem k rozsáhlejší operaci.

K sílícímu tlaku na zapojení Severoatlantické aliance a evropských zemí do programu obnovy Iráku se mezitím přidal i bývalý americký prezident Bill Clinton, když na britské konferenci o progresivním vládnutí vyzval Evropu, aby se ujala řízení celého projektu.

Při něm by NATO evropským státům mělo poskytnout veškerou možnou podporu. Touto cestou by se podle Clintona mohlo celé mezinárodní společenství lépe a efektivněji spojit v boji proti terorismu a pozice USA v Iráku by byla silnější než za současného stavu. ●

Zlom: Podpora Alianci mezi Evropany narůstá

Podle mezinárodního výzkumu veřejného mínění nabírá veřejná podpora NATO opět dech

Petr Zlatohlávek

Až na 57 procent se vyšplhal počet obyvatel Evropy, kteří si myslí, že Severoatlantickou alianci pro zajištění bezpečnosti své země potřebují. To znamená, že vůbec poprvé za posledních sedm let, během nichž se výzkum Transatlantic Trends ve dvanácti zemích Evropy a USA provádí, došlo k nárůstu podpory NATO, která od roku 2002 postupně klesala z tehdejších 69 procent. Tento unikátní mezinárodní výzkum přináší pohled veřejnosti i na další otázky z oblasti bezpečnosti.

Nejen pohled veřejnosti vybrané země na Severoatlantickou alianci či operaci v Afghánistánu, ale zejména možnost relevantního srovnání veřejného mínění v jednotlivých zemích, které předkládaný výzkum umožňuje, se zdá být za současné situace například v Afghánistánu či na Kavkaze vítanou příležitostí nejen pro politology. Na druhou stranu je nutné předeslat - jako při prezentaci jakéhokoli výzkumu - , že i když jde o projekt umožňující mezinárodní srovnání, stále jde pouze o výzkum veřejného mínění.

Klíčovým výsledkem letošní edice výzkumu Transatlantic Trends prováděného v červnu letošního roku je rozhodně zastavení poklesu veřejné podpory Severoatlantické aliance. Názor, že NATO je pro zajištění bezpečnosti nadále klíčové, zastává 60 procent obyvatel zemí Evropské unie, respektive 57 procent Evropanů (11 zemí EU plus Turecko). To je oproti loňskému roku nárůst o 4 procenta, přičemž samotné číslo je zajímavé až v druhé řadě (přece jen je na hranici statistické chyby). Významnějším faktem je, že se jedná o nárůst, protože je tomu tak poprvé za celou dobu realizace Transatlantic Trends (prováděných letos po sedmé). Od roku 2002, kdy podporu Alianci vyjádřilo 69 procent obyvatel, totiž každoročně ubývalo lidí, kteří alianční příspěvek k bezpečnosti považovali za důležitý.

K nárůstu podpory Alianci došlo v devíti ze sledovaných dvanácti evropských zemí, přičemž v Itálii se stav nezměnil. K největšímu nárůstu došlo ve Španělsku (+ 11 procent), v Německu (+ 7 procent) a ve Francii (+ 7 procent). V několika zemích se také letos podařilo zlomit kontinuální propad od roku

2002 a ve Francii se dokonce letošní hodnota vyhoupla zpět na úroveň v roce 2002. Navýšení počtu těch, kteří NATO považují za záruku bezpečnosti, je zároveň kompenzováno úbytkem těch, kteří tak o NATO nesmyslejší nebo na věc neměli názor.

Tak trochu mimo tento trend nárůstu podpory NATO nalezneme USA. Jako v jediné zemi ze všech sledovaných je zde podpora Alianci v podstatě beze změny, a to na vysoké úrovni kolem 60 procent.

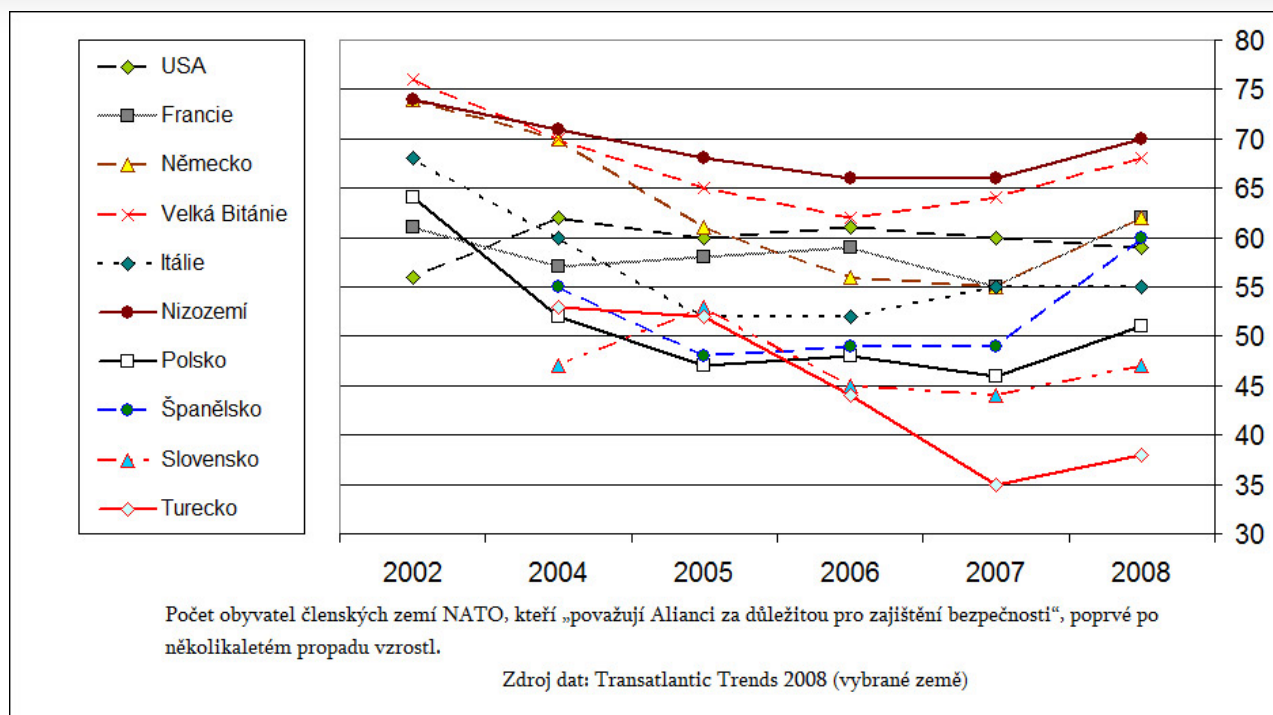
Alianci věří víc Evropa západní než východní

Překvapivým výsledkem výzkumu je rozdílná podpora NATO mezi zeměmi západní a východní Evropy. Téměř dvě třetiny západoevropanů si myslí, že NATO pro zajištění bezpečnosti své země potřebují. V zemích, kam se NATO rozšířilo až po pádu železné opony, si totéž myslí "jen" polovina obyvatel.

Překvapivé je to proto, že v nových členských zemích je zpravidla "vědomí" o NATO mnohem vyšší než u tradičních členů, protože během přístupového procesu se Alianci věnuje mnohem více pozornosti. V neposlední řadě pak nové členské země považují svůj vstup do NATO jako konečné rozloučení s minulostí v někdejší sovětské sféře vlivu, tedy ve většině jako pozitivní krok. Konkrétně pak na Slovensku bylo o důležitosti NATO v roce 2005 (tedy těsně po vstupu) přesvědčeno 53 procent respondentů, o dva roky později již jen 44 procent, letos 47 procent, podobný pokles lze sledovat i v Rumunsku a Bulharsku.

Možným vysvětlením by mohl být fakt, že tyto země

Projekt **Transatlantic Trends** (Transatlantické trendy) je obsáhlý každoroční průzkum veřejného mínění USA a ve dvanácti zemích Evropy – Bulharsku, Francii, Itálii, Německu, Nizozemí, Polsku, Portugalsku, Rumunsku, Slovensku, Španělsku, Turecku a Velké Británii. Výzkum se zaměřuje na transatlantické vztahy v mnoha oblastech, včetně politiky, ekonomiky a bezpečnosti. Česká republika součástí projektu není. Hlavním organizátorem je German Marshall Fund of the United States. Více informací: <http://www.transatlantictrends.org>

pouze sledovaly celoevropský trend poklesu podpory Alianci v posledních letech. Tomuto vysvětlení by nahrávalo rovněž to, že ke zlomu tohoto trendu a nárůstu podpory došlo za poslední rok napříč Evropou (kromě Bulharska a Rumunska), a to i v Turecku, kde je podpora NATO tradičně nejnižší ze sledovaných zemí (35 procent v roce 2007, 38 procent v roce 2008).

Zajímavé bude sledovat výsledky v příštím roce, protože letošní výzkum se prováděl v červnu, tedy po summitu NATO v Bukurešti, ale před rusko-gruzínským konfliktem, u něhož lze očekávat, že by do výsledné podoby čísel zasáhl.

Srovnání s Českem kulhá

Česká republika součástí projektu Transatlantic Trends není, a tak jakékoli srovnání s daty získanými jiným způsobem (jinak definovaný vzorek, jiné otázky) nutně kulhá, což se týká i různých výzkumů v Česku. Během posledních let zde různé agentury prováděly různé výzkumy, které zkoumaly někdy "důvěru" v NATO, někdy "spokojenost" či "souhlas" se členstvím v NATO.

Avšak i když se podíváme na podobně definované otázky ("Důvěra v NATO"), vyšly letos v únoru dva rozdílné výsledky. Podle agentury CVVM důvěřuje NATO 44 procent Čechů, podle společnosti STEM je to ovšem 55 procent. Obě agentury se nicméně shodují v poklesu důvěry (alespoň za poslední rok), která v roce 2007 byla 45 procent (CVVM), resp. dokonce 60 procent (STEM). Čísla za druhou polovinu roku 2008 zatím nejsou k dispozici, a tak není možné potvrdit (či vyvrátit) nárůst podpory

Alianci tak, jak se ukázal v Evropě podle výzkumu Transatlantic Trends.

Vydáváme dost peněz na obranu?

Výzkum Transatlantic Trends se zaměřil i na finanční aspekt zajištění bezpečnosti. Zde se ukázal zajímavý rozdíl mezi postoji Evropanů a Američanů. Že vláda vydává na obranu odpovídající částku si v Evropě myslí 38 procent respondentů, čili o šest procent více než v USA. Zhruba stejný počet Evropanů i Američanů se domnívá, že by jejich vlády měly vydávat na obranu více (28, resp. 26 procent), ale statisticky významné je, že více než třetina Američanů si myslí, že by jejich vláda měla za obranu vydávat peněz méně (36 procent), kdežto v Evropě je takových lidí necelá čtvrtina (24 procent). Tato čísla by logicky bylo možné vykládat na základě rozdílu výdajů na obranu, které jsou v USA mnohem vyšší než v Evropě, ale také jako předznamenání současné finanční krize, během níž Američané věnují více důrazu na domácí ekonomiku.

Z dalších čísel vystupuje Velká Británie, kde si vůbec nejvíce ze všech sledovaných zemí (přesně polovina respondentů) myslí, že by jejich země měla na obranu vydávat více peněz. Naopak zemí, kde je nejvíce občanů spokojeno s objemem peněz, jež jsou na obranu vydávány (55 procent), je Slovensko.

Když operace, tak společně

Většina Evropanů (57 procent) i Američanů (82 procent) se domnívá, že by jejich země měla poskytnout své jednotky v případě, kdy se NATO rozhodne vojensky zasáhnout. Zajímavé pro politiky snažící se o změnu systému financování aliančních operací je výsledek, podle něhož si prakticky stejný

počet Evropanů (58 procent) i Američanů (82 procent) myslí, že náklady na operace by měly sdílet všechny země NATO i v případě, že se jejich jednotky dané operace neúčastní. Tento názor nečekaně přesně kopíruje návrhy některých aliančních představitelů, aby země, které z jakéhokoli důvodu své jednotky nevyšlou, přispívaly na danou operaci finančně.

Jak dál v Afghánistánu

Až na jednu ze čtyř nabízených možností, na co se při obnově Afghánistánu zaměřit nejvíce, se Evropané i Američané shodují. Shoda tak panuje ohledně zajišťování bezpečnosti pro projekty hospodářské obnovy (podporuje 79 procent Evropanů, 73 procent USA), boje proti výrobě narkotik (76 resp. 70) a pomoci při výcviku afghánských jednotek (68, resp. 76).

Podle očekávání panuje rozdílný názor veřejnosti na bojové operace proti Talibanu. Takové operace

podporuje 76 procent Američanů, ale pouze 43 procent Evropanů. Evropský průměr je v tomto bodě zajímavě snížen opět zeměmi východní Evropy (Polsko 28 procent, Slovensko dokonce jen 20 procent, Rumunsko a Bulharsko cca 25 procent). Naopak nejvyšší podporu mají bojové operace v Nizozemí (69 procent) a Velké Británii (64 procent), tedy v zemích, jež skutečně k boji proti Talibanu značně přispívají.

Vnímání operace v Afghánistánu evropskou a americkou veřejností pravděpodobně v dalších letech ovlivní vnímání Severoatlantické aliance jako celku, i když nelze vyloučit, že významnější roli v tomto vnímání veřejnosti začne hrát Rusko. Už podle letošního a loňského průzkumu, které - jak jsme již poznamenali - proběhly před rusko-gruzínským konfliktem letos v létě, se ruského chování vůči svým sousedům obává většina Evropanů (58 procent) i Američanů (69 procent). Bez práce zdá se NATO nebude. Jestli na ni bude stačit, to se teprve uvidí. ●

Lidé NATO věří: Severoatlantická aliance je jakožto organizace demokratických zemí založena i na důvěře obyvatel jejích členských států. A ta nyní stoupá.

Foto: NATO Photos

Rozhovor: Klíčem ke stabilitě je předání zodpovědnosti Afgháncům

Pohled na aktuální dění a rekonstrukci Afghánistánu pohledem místních

Petr Zlatohlávek

I přes snahu afghánské vlády a mezinárodního společenství se za poslední měsíce bezpečnostní situace v Afghánistánu zhoršila a v této souvislosti se jako o důvodech mluví o nedostatečném počtu vojáků, korupci, výrobě narkotik, pomalé rekonstrukci. Proto jsme se rozhodli získat názor na tyto problémy z „druhé strany“, přímo z Afghánistánu, od člověka, který se tam narodil, žije a pracuje. „NATO by se mělo nejprve ohlédnout, situaci vyhodnotit a teprve pak trvat na tom, že je v Afghánistánu potřeba více vojáků,“ říká k aktuální alianční politice rodilý Afghánec Noor Ahmad (31).

V říjnu začala registrace voličů pro volby v příštím roce, z nichž vzejde nový prezident a regionální shromáždění. Jsou to již několikáté volby po svržení Talibanu. Vnímají podle tebe Afghánci volby jako dobrou věc, věří tomu, že díky nim lze dosáhnout změny, vyřešit problémy?

Volby se tu vnímají rozhodně jako dobrá věc a lidé za současné situace mají pocit, že právě díky volbám může přijít změna. Jsou odhodlaní a mají zájem bojovat s problémy, které mají, a chtějí se do těchto voleb aktivně zapojit. Změny by byly potřebné zejména pokud jde o bezpečnost.

Taliban se někdy snaží útoky zastrašit voliče, aby k volbám vůbec přišli...

Celkově si nemyslím, že by lidé byli zastrašeni Talibanem a kvůli tomu nepřišli k volbám, i když v tomto případě pochopitelně záleží na tom, o které části Afghánistánu mluvíme. Nicméně pozitivní je, že když lidé jdou volit, volí svobodně, to znamená, že se nebojí volit tu či onu stranu ze strachu z nějakého postihu nebo vyhrožování, jak se tomu děje v některých jiných zemích.

Pokud jde o bezpečnostní situaci v Afghánistánu, mám dojem, že ji Afghánci vnímají negativně, že s ní nejsou spokojeni.

Ano, to je pravda. Ale je nutné rozlišovat: pokud

bychom hodnotili vládu, co podniká a jestli to je dostatečné, tam se hodnocení jednotlivých lidí může lišit. Nicméně pokud se podíváme na samotnou bezpečnostní situaci, shodnou se všichni: dnes je nebezpečno a množství útoků se v posledních letech zvýšilo. Stejně tak se rozšířily oblasti, v nichž k útokům a tím pádem oslabení bezpečnosti dochází. Z toho panují velké obavy, protože množství bomb, hrozeb a jiných incidentů prostě narostlo a to jsou jasné důkazy o zhoršující se bezpečnosti v zemi. Na druhou stranu v Afghánistánu člověk nikdy neví – situace se může dramaticky změnit ze dne na den, oběma směry. Někdy se daří a vše je v klidu, a druhý den je všechno jinak.

A v čem jsou podle tebe příčiny té zhoršující se bezpečnostní situace?

Je obtížné nějak zobecňovat, v této otázce se názory lidí mohou lišit a myslím, že liší. Nicméně podle mě jsou tím hlavním důvodem nejspíše nedostatky v celkové strategii, zejména pokud jde o dlouhodobé cíle pro Afghánistán. Aby se snížil počet útoků a zvýšila bezpečnost, je třeba zrevidovat a přehodnotit některé otázky.

To je taková diplomatická odpověď, mohl bys být konkrétní?

Afghánec **Noor Ahmad** (31) žije ve čtvrtém největším afghánském městě Mazáre Šaríf (cca 300 000 obyvatel). Pracuje jako místní koordinátor významné mezinárodní organizace. Zároveň studuje na soukromé univerzitě, před tím v Pákistánu vystudoval veřejnou správu (MBA), a patří tak ke stále se rozšiřující menšině Afghánců, kterým se dostalo i vyššího vzdělání (gramotnost v zemi se odhaduje na 30-40 %). S Noorem jsem se poprvé setkal na jaře 2008 v Ázerbájdžánu, kde na mezinárodním workshopu reprezentoval se skupinou svých kolegů Afghánistán, a od té doby jsme v kontaktu. Vzhledem k bezpečnostní situaci si pro účely rozhovoru nepřál uvést své pravé jméno ani název organizace, pro niž pracuje. Tato data má redakce NQR k dispozici. Rozhovor proběhl začátkem října 2008.

V praktické rovině jde například o to, kdy a jak předat více pravomocí místní samosprávě, jak více zaangažovat samotné Afghánce na rekonstrukci a rozvoji jejich okolí. Jinými slovy by to měla být afghánská vláda a Afghánci sami, kdo by vedl rekonstrukci a rozvoj země. Tento druh problémů je třeba vyřešit, aby se bezpečnost zlepšila.

To sice ano, ale na druhou stranu často slyšíme, že jedním z hlavních problémů, které tomu brání, je velká korupce.

Korupce je samozřejmě jeden z problémů, ale nevnímám bych ji jako hlavní problém, nepřeceňoval bych ji. Je sice všude, ale také jde o to, v jaké míře. Není podle mě hlavním problémem, který je nutné nějak primárně řešit, ale ano, je problémem. Podle mě ale existují naléhavější otázky, které umožňují korupci a které je tedy nutné řešit. Jinými slovy je potřeba nikoli bojovat s korupcí, ale spíše potírat její příčiny, řešit problémy, které ji umožňují. Ale opakuji, nebral bych ji jako hlavní problém nebo minimálně řekněme, že Afghánci nevnímají korupci jako nějak zásadní otázku.

Dobrá, ale jaké jsou podle tebe tedy ty příčiny korupce?

V Afghánistánu je jednou z nejdůležitějších a nejproblematictějších otázek nedodržování zákonů, případně rovnou legislativa obecně a rozhodně nedostatečný hospodářský rozvoj. Pokud se zaměříme na tyto oblasti, věřím, že se podaří korupci omezit.

Pojďme nyní k armádě. Jedním ze základních kamenů proto, aby v budoucnu mohly mezinárodní jednotky z Afghánistánu odejít, je vybudování afghánských ozbrojených sil, což se daří poměrně dobře. Víme ale, že ozbrojenci z Talibanu se snaží rekruty zstrašovat, popřípadě lákají některé obyvatele, aby se přímo stali žoldáky Talibanu. Jak Afghánci tedy vnímají práci pro svou armádu nebo policii. Je to pro ně například prestižní zaměstnání?

Rozhodně, většina lidí se domnívá, že pracovat pro svou zemi je skutečně prestižní zaměstnání. A když se hlásí do armády, nedělají to proto, že prostě chtějí někde strílet, ale jako všude jinde na světě chtějí sloužit a pracovat pro svou zemi. Je podle mě důležité zdůraznit, že v armádě přece nejde jen o bojování, ale vojáci pomáhají v mnoha dalších oblastech, třeba při přírodních pohromách jako sucho nebo povodně. Takže ano, práce pro armádu je prestižní záležitost.

Než se ale podaří dostatečně vybudovat a vycvičit afghánské síly, budou u vás působit zahraniční

jednotky. Těch je podle aliančních představitelů v současné době stále nedostatek a aby dokázaly plnit zadané úkoly, Aliance chce jejich počty navýšit. Souhlasíš s tímto názorem?

Domnívám se, že by bylo potřeba nejprve provést jakési vyhodnocení, všichni by se měli ohlédnout zpět na vykonanou práci, říci, co se povedlo a co se nepovedlo, poučit se z toho. Teprve pak by se mělo rozhodovat, jestli je potřeba více jednotek, více pomoci, více dodávek, nebo naopak jestli by nebylo lepší pro stabilitu země více pomoci a posílit pravomocí samosprávy, nechat Afghánce rozhodovat a starat se. Podle mě samotné navyšování počtu jednotek naše problémy nevyřeší. Je potřeba se podívat na celkovou strategii, poučit se z minulosti a pak zaměřit do budoucnosti.

Nad druhým konci spektra jsou například někteří evropští politici, kteří tvrdí, že by bylo lepší, kdybychom naše vojáky do Afghánistánu neposílali, popřípadě je odsud stáhli. Co by podle tebe následovalo po takovém rozhodnutí?

Tak to je těžké si představit, co by se stalo, to podle mě nelze říct. Je důležité definovat, za jakých podmínek a jakým způsobem by ke stažení jednotek došlo. Pokud by ke stažení jednotek došlo postupně a ve chvíli, kdy by afghánská vláda byla schopná zemi efektivně řídit a spravovat sama, tak by vše mohlo být v pořádku. Ovšem kdyby to bylo dříve nebo by věci nešly podle plánu, pak by se situace v Afghánistánu asi rapidně zhoršila.

Když se tedy pro příklad podíváme na produkci opia v Afghánistánu, tak ta se drží na vysoké úrovni a stále narůstá, přestože boj proti obchodu s narkotiky je jedním ze základů stabilizace země. NATO však boj proti produkci opia do svých plánů zapracovává zatím poměrně opatrně. Myslíš, že afghánská vláda je v pozici, kdy je schopná se s tímhle problémem vypořádat?

To je dobrý příklad, protože afghánská vláda se pro boj s narkotiky snaží získat podporu mezinárodního společenství, aby se dělila případná vina za neúspěch či případná pochvala za úspěch. Ale s narkotiky je to jako se zmíněnou korupcí, já bych neřekl, že jde o nějaký zásadní problém, je to jeden z problémů, které je potřeba řešit. Pokud se například podaří zavést programy na podporu jiných zdrojů obživy, problém s narkotiky se jistě podaří vyřešit – ovšem nevyřeší jej samo mezinárodní společenství nebo sama afghánská vláda.

Bez vzájemné spolupráce to jistě nepůjde, ale vlády v Evropě mají občas problém vysvětlit veřejnosti,

proč je důležité v Afghánistánu nadále působit a mít tam vojáky. Jaké argumenty bys západním politikům doporučil?

Postoj veřejnosti do značné míry závisí na tom, jaké informace se k lidem dostávají prostřednictvím médií. Pokud politici mluví o tom, že jedou do Afghánistánu pomáhat s rekonstrukcí země a lidé pak v televizi vídají zprávy o ofenzívách, bombových útocích a civilních obětech, tak pak je jistě těžké veřejnost přesvědčit. Proto bych řekl, že nejprve musíme veřejnost přesvědčit o tom, že to, co říkáme, pak skutečně v praxi též děláme. Případně pak musíme vysvětlovat, proč se děje něco jiného. Ale uznávám, že někdy je těžké veřejnost přesvědčit, protože i když jsou zde zahraniční jednotky za účelem zajištění stability a rekonstrukce, někdy se nevyhnou těžkým bojům ani civilním obětem. Je to složité.

Pokud mluvíme o médiích, odkud berou informace o tom, co se v Afghánistánu děje, samotní Afghánci? Jaké jsou ty hlavní způsoby?

Většina lidí čerpá informace z médií, tedy rádio, televize a noviny. Pouze v málo případech se k nim dostávají informace skrz jiné kanály, například kmenové vůdce či stařešiny. Média tak hrají velmi důležitou roli, ale stejně jako všude i zde závisí na tom, o jaké médium, o jaký program jde a také o to, jak jsou efektivní. Ale celkově si myslím, že jsou Afghánci velmi dobře informovaní o tom, co se v zemi děje.

Poskytují podle tebe ta nejvlivnější média v Afghánistánu nezávislé zpravodajství?

Rozhodně. ●

Foto: Lubomír Světnička, natoaktual.cz

Afghánistán není jen Taliban: Zpravodajství z Afghánistánu se zpravidla omezuje pouze na informace o dalších mrtvých. Bezpečnostní situace sice není ideální, ale probíhá zde i rozsáhlá rekonstrukce a rozvoj.

Špičková technika přilákala na Dny NATO tisíce lidí

Největší nekomerční akce svého druhu v Čechách předvedla techniku z devíti zemí

Lubomír Světnička

Na ostravském letišti Leoše Janáčka vyvrcholil osmý ročník unikátní přehlídky Dny NATO. I přes nepřízeň počasí se na celodenní show, ve které se představila vojenská technika z devíti zemí včetně nejmodernějších bojových letounů, přišlo podívat asi 40 tisíc lidí.

Velkolepé představení nabídlo návštěvníkům nejmodernější vojenské letouny současnosti, atraktivní dynamické ukázky na zemi i ve vzduchu, výzbroj a výstroj elitních armádních, policejních i záchranářských jednotek.

I přes vytrvalý déšť dorazily na ostravské letiště tisíce diváků. Podle odhadů policie přišlo asi 40 tisíc lidí. Podle Zbyňka Pavlačíka z občanského sdružení Jagello 2000, které je hlavním organizátorem akce, déšť a velká oblačnost prakticky nenarušily program přehlídky.

Diváci mohli na letišti v Mošnově obdivovat letouny a vrtulníky domácích vzdušných sil i stroje z Británie, Francie, Německa, Nizozemska, Polska, Španělska, Ukrajiny a USA. Velkým lákadlem bylo vystoupení španělské akrobatické skupiny Patrula Águilla na letounech CASA C-101EB Aviojet. Kvůli dešti a nízké oblačnosti však museli letci svou

akrobatickou ukázkou přizpůsobit.

Premiér Mirek Topolánek, pod jehož záštitou se letošní ročník akce konal, předal během slavnostního zahájení vyznamenal pět vojáků z mise v Afghánistánu. Dva padlí a tři zranění vojáci dostali nositeli medaile Karla Kramáře za hrdinství. In memoriam dostali medaile poručík vojenské policie Milan Štěrba, který zemřel při sebevražedném útoku během operace speciálních jednotek a Radim Vaculík, kterého zabil výbuch miny.

Osobně nemohl medaili převzít ani Jiří Schams, který je po těžkém zranění stále ještě v kómatu. Vyznamenání dostali osobně praporčík Miroslav Lidimský a nadporučík Robert Chudý, těžce zraněný při výbuchu nástražné miny, při kterém přišel o ruku a nohu.

Celodenní program na letišti se skládal z prezentace těžké vojenské, policejní i záchranářské techniky,

Foto: Lubomír Světnička, natoaktual.cz

Bezpečnost ze všech úhlů: Dny NATO v Ostravě se snaží nabídnout široký pohled na bezpečnostní politiku. Na mošnovském letišti tak měli návštěvníci možnost vidět i ukrajinské dopravní letadlo Il-76 MD, těžkou bojovou pozemní techniku Armády ČR a dynamické ukázky s využitím pyrotechnických efektů.

Foto: Lubomír Světnička, natoaktual.cz

České letectvo na letišti v Mošnově: Na Dnech NATO v Ostravě se v atraktivní dynamické ukázce předvedly i české stíhačky Jas-39 Gripen a lehké bojové letouny L-159 ALCA.

dynamických ukázek výcviku speciálních jednotek, leteckých ukázek a prezentace výzbroje, výstroje a vybavení útvarů. "Dny NATO považuje armáda za velmi významnou záležitost, o čemž svědčí také naše účast," řekl náčelník Generálního štábu Vlastimil Pícek. Česká armáda tradičně patří k hlavním účastníkům akce.

Nikde jinde přitom není možné na jediném místě zhlédnout špičkové umění a techniku nejenom vojáků, hasičů a policistů, ale také celníků, Vězeňské služby, městské policie a dalších elitních útvarů.

Vůbec poprvé se této akce účastní Francie, Nizozemsko a Ukrajina, která do Ostravy vyslala obří transportní letoun An-124 Ruslan. Veřejnost v České republice měla unikátní možnost prohlédnout si tohoto leteckého obra teprve podruhé. První a zatím poslední příležitost měla před dvaceti lety shodou okolností právě na mošnovském letišti. V červnu 1988 se zde ruslan provozovaný leteckou společností Aeroflot zúčastnil dětského dne při návratu z pařížské airshow do Moskvy a vzbudil nebývalý zájem.

"V rámci oslav 90. výročí založení československého letectva jsme se na Dny NATO snažili zajistit něco opravdu výjimečného," sdělila ministryně obrany Vlasta Parkanová, která Ruslan na Dny NATO v Ostravě osobně pozvala. "Přestože je na letošních Dnech NATO k vidění špičková technika západních

armád, má pro mne velký symbolický význam právě účast Ukrajiny, která je významným partnerem NATO v zajišťování strategické přepravy. Není náhodou, že Ukrajina v Ostravě představuje právě své strategické letectvo," dodala ministryně Parkanová. Vedle Ruslanu se totiž akce dále účastní další ukrajinský těžký dopravní letoun Il-76 MD.

Ukrajinské ruslany nejsou v České republice řídkými hosty, jejich velkých dopravních kapacit pravidelně využívá právě česká armáda pro přepravu těžké techniky a logistického zabezpečení do Afghánistánu. Široká veřejnost však měla naposledy příležitost si jej prohlédnout před dvaceti lety.

Nizozemské královské letectvo představilo dnes již legendární a celosvětově známé vrtulníky AH-64D Apache a CH-47D Chinook americké výroby. Kromě toho se na mošnovském letišti uvedl nizozemský Demo Team létající se supersonikem F-16. Z Polska pak přiletěl nový letoun vzdušných sil F-16C Block 52+ a z Německa stíhací bombardér Tornado IDS z 31. bombardovací eskadry "Boelcke". Francie na Dny NATO v Ostravě vyslala stíhací letoun Mirage 2000.

Mezi největší lákadla patřily dva letouny včasné výstrahy AWACS. Nejmodernější stroj E-3D ze základny britského královského letectva ve Waddingtonu i letoun verze E-3A ze základny NATO u německého Geilenkirchenu. ●

Informační centrum o NATO

Informační centrum o NATO (IC NATO) je jediným specializovaným pracovištěm v České republice tématicky zaměřeným na komunikaci s širokou veřejností nejenom o Severoatlantické alianci, členství České republiky v ní, ale samozřejmě i dalších aspektech bezpečnostní problematiky.

IC NATO bylo otevřeno v Praze v roce 2002 jako první zařízení svého druhu v členských zemích NATO. Zřizovatelem IC NATO je [Ministerstvo zahraničních věcí České republiky](#) a provozovatelem je pak od roku 2003 nevládní organizace [Jagello 2000](#).

IC NATO nabízí:

- **zodpovězení dotazů** z oblasti bezpečnostní politiky
- **oficiální publikace NATO** (zdarma k dispozici)
- **vypracování odborných prezentací**
- **všechny české publikace**, které se zabývají problematikou NATO a České republiky
- **aktuální české i zahraniční knihy** týkající se bezpečnostní problematiky
- **multimédia (DVD, CD-ROMy, videokazety)** s odbornou tematikou NATO a možnost jejich shlédnutí
- **periodika** zabývající se NATO, vojenskými, bezpečnostními a mezinárodními otázkami (v tištěné i elektronické podobě)
- **odkazy na zdroje na internetu** (online dokumenty, studie...)

Speciální nabídka pro knihovny a školy:

- **distribuce publikací o NATO, přednášky o NATO, meziknihovní výpůjční služba, rešerše**

Součástí IC NATO je knihovna se studovnou, jejíž fond čítá téměř **dva tisíce** odborných publikací, které tvoří unikátní sbírku. Fond je zaměřen primárně na vývoj NATO v posledních letech a také na aktuální bezpečnostní otázky, boj proti terorismu atd. Většinu fondu tvoří zahraniční publikace. Pro návštěvu knihovny a studium materiálů **není třeba registrace**, stačí knihovnu kdykoli v otvíracích hodinách navštívit. Využívat fondu knihovny lze pouze **prezenčně, knihy se nepůjčují**. Pro práci s knihami jsou k dispozici počítače (MS WORD) a kopírka, pro výzkumníky též přístup na internet. Vyhledávat ve fondu knihovny lze v **online katalogu** (www.natoaktual.cz v sekci Knihovna).

Informační centrum o NATO

Rytířská 31
110 00 Praha 1
www.natoaktual.cz
info@natoaktual.cz
tel.: +420-221-610-295
fax.: +420-221-610-121

Otevírací doba:

pondělí	9 – 12	13 – 17
úterý	9 – 12	13 – 17
středa	9 – 12	13 – 17
čtvrtek	9 – 12	13 – 17
pátek	9 – 14	